

A plébánosi vizsga szabályzata

I. Plébánosi vizsga célja:

1. §. A plébánosi vizsga célja: megállapítani a vizsgázó papnak az önálló lelkipásztorkodáshoz szükséges elméleti és gyakorlati alkalmasságát, valamint azokat az egyházzogi és főegyházmegyei rendelkezések ismeretét, amelyek ismerete szükségesek a plébánia vezetésénél. Ugyanakkor lehetőség a Főpásztornak annak felmérésére, hogy a jelöltnek van-e képessége és készsége egy igényesebb helyi vagy egyházmegyei feladat betöltésére.

2. §. Plébánosi vizsga nélkül senki sem használhatja a plébánosi címet, nem kaphat végleges visszavonásig szóló plébánosi és gyóntatási joghatóságot, nem pályázhat plébániára.

II. Plébánosi vizsga kötelezettsége:

3. §. Plébánosi vizsgát köteles tenni a főegyházmegye területén lelkipásztorkodásban tevékenykedő egyházmegyes papnak és lelkipásztori szolgálatot végző szerzetes papnak.

Aki papságának 8. évét betöltötte, köteles vizsgázni. Ezt a határidőt indokolt esetben a Főpásztor meghosszabbíthatja.

Aki a határidőn belül nem jelentkezik a plébánosi vizsgára, attól a Főpásztor megvonhatja az igehirdetői és gyóntatási joghatóságot, és más szankciókban részesülhet.

4. §. Vizsgára az a pap állhat, aki részt vett a négyévi káplán-továbbképző tanfolyamon, és a káplán-vizsgákat eredményesen letette.

III. Felmentés a plébánosi vizsga alól:

5. §. A plébánosi vizsga alól hivatalból felmentést kap:

- aki a hittudomány bármely szakában doktori vagy egyházi licenciátusi képesítést szerzett.
- aki legalább öt éven át tanított a Róm. Kat. Teológia Karon vagy előljáró volt a Papneveldeben.
- aki a Főegyházmegyei Hivatalban legalább öt éven keresztül irodai szolgálatot (irodaigazgató, gazdasági igazgató, titkár) teljesített.
- részbeni felmentésben részesül, aki elvégezte a Római Teológia Karon a kétéves didaktikai mesterit: felmentést nyer a dolgozatírás és a Katekétika vizsga alól.

IV. Plébánosi vizsga ideje:

6. §. A plébánosi vizsga minden év november hónapjában van a Papneveldeben.

A vizsgázó bejelentkezése szeptember 1-ig, – a dolgozat leadásával – történik. Ezt egészíti ki, hogy a jelölt a vizsgáztató elnöknek írásban szeptember 15-ig jelzi a szentmisék rendjét (materben és a filiákban), a plébániai és az iskolai hittanórák tantervét.

Szükség esetén a plébánosi vizsga a Főegyházmegyei Hatóság engedélyével rendkívüli időben is tartható.

V. Plébánosi vizsga menete:

7. §. A plébánosi vizsga elnöke a mindenkori Főpásztor által – meghatározott időre – megbízott egyházmegyes pap.

8. §. A vizsgáztató bizottság tagjait a Főpásztor meghatározott időre nevezi ki a szakmában járatos teológiai tanárok és papok köréből. Minden tantárgyhoz legalább két tanár vagy pap kap megbízást.

9. §. A plébánosi vizsga három részből áll:

1.- Írásbeli dolgozat.

Valamelyik teológiai tantárgy témájából a szaktanár irányításával tudományosan elkészített munka (legalább 30 oldal másfél sorosan gépelve). A plébánosi vizsgadolgozat nem lehet azonos a licenciátusi vagy mesteri munkával, legfeljebb azok bővítése vagy gyakorlatias kiegészítése.

Tézisét a jelölt legalább egy évvel a vizsga előtt a szaktanárral megbeszéli, és vele konzultál. Az elkészített dolgozatot szeptember 1-ig két példányban (egyiket a Főegyházmegyei Levéltár, másikat a Teológia Könyvtára részére), valamint digitális formátumban nyújtja be.

2.- Igehirdetői, katekétikai és liturgikus ellenőrzés.

A vizsgára jelentkező igehirdetői, hitoktatói és liturgikus ténykedésének ellenőrzése részben a lelkipásztori működésének helyszínén, részben a vizsga napján történik.

a) A helyszíni ellenőrzést a vizsgáztató elnök vagy általa felkért pap végzi el, aki előzetes bejelentés nélkül kiszáll a jelölt szolgálati helyére, részt vesz legalább egy vasárnapi vagy ünnepnapon szentmisén, legalább egy hittanórán, esetleg katekézis jellegű felnőttoktatáson (jegyesoktatás, keresztelési felkészítő stb.). Az ellenőrzés végén a függelékben feltüntetett szempontok (II. Melléklet) szerint jegyzőkönyvet készít két példányban (a vizsgázó és a Főhatóság részére). Súlyos hiányosságok esetén a hiány pótlásáig a jelölt nem jelentkezhet a plébánosi vizsgára.

b) A jelölt igehirdetői, hitoktatói képességéről a vizsga alkalmával is tanúságot tesz.

Az igehirdetés felkészültségének megállapítása céljából a szaktanárok (dogmatika, szentírástudomány) által a vizsga reggelén megjelölt témákból egy homlilitát (vasár- és ünnepnapon) és egy dogmatikus (pl. keresztelési, temetési, Mária stb.) beszédet készít. Ezek minősítése részét képezi a dogmatika, illetve a szentírástudomány végső jegyének.

A vizsga napján a jelölt két katekétikai témából – szabadon – lecketervet készít, amit a szaktanár állapít meg a vizsga reggelén. A minősítés a katekétikai vizsga részét fogja képezni.

3.- A szóbeli vizsga időpontját a vizsgaelnök közli a jelölttel.

10. §. A szóbeli vizsga tárgyai: *Szentírástudomány, Dogmatika, Erkölcssteológia, Egyházjog, Liturgika, Lelkipásztorokéletrajz, Katekétika.*

Az egyes tantárgyak vizsgaanyagát az I. számú Melléklet tartalmazza.

11. §. A szóbeli vizsga helye a Gyulafehérvári Teológia.

12. §. A szóbeli vizsgán a Főpásztor elnököl, s ha nincs jelen, akkor a vizsgaelnök.

13. §. A szóbeli vizsga menetét a vizsgaelnök állapítja meg. Mindenik jelölt minden tárgyból 10 percig felel. A szaktanár a kijelölt témákból kérdéseket tesz fel. Az érdemjegyet a szaktanár javaslata alapján a bizottság közösen állapítja meg.

A plébánosi vizsga általánosa a szaktantárgyi és a dolgozat érdemjegyeinek középarányosa lesz..

14. §. A szóbeli vizsga lefolyásáról a bizottság jegyzőkönyvet készít, amit a helyszíni ellenőrzéskor készített jegyzőkönyvvel valamint a szakdolgozattal és a dolgozat véleményezésével együtt a vizsgaelnök betérjeszt a Főhatóságnak. Ezek alapján a Főegyházmegyei Hatóság a vizsgázónak vizsgabizonyítványt állít ki.

15. §. Aki két tantárgyból elégtelen osztályzatot kap, a következő vizsgaszesszióban csak ebből a két tárgyból kell újra vizsgára jelentkeznie. Ha a jelölt három tárgyból kapott elégtelent, de a többi tárgy érdemjegyeinek középarányosa legalább hetes, a Főpásztor engedélyével csak ebből a három tárgyból kell megismételnie a vizsgákat. Egyébként a plébánosi vizsga szóbeli részét egészében meg kell ismételnie.

Gyulafehérvár, 2010. január 6-án, Vízkereszt napján

I. Melléklet

A Szentírástudomány témái:

1. Vasárnapi és ünnepnapok perikópa-magyarázat, 2. Szentírásismeret, 3. Az Ószövetség kánonja és felépítésének teológiája. Katolikus, ortodox és protestáns bibliakiadások eltérései. A Héber Biblia kánonjáról és felépítésének teológiájáról, 4. A szinoptikus evangéliumok sajátos vonásai, 5. Szent János újszövetségi könyvei, sajátos vonásaik, 6. Szent Pál apostol élete, apostoli tevékenysége, újszövetségi leveleinek sajátos vonásai.

Könyvészet

1. *Biblia*, Szent István Társulat, Budapest 1987
2. JAKUBINYI György: *Bevezetés az Újszövetségbe*, SIS, Gyulafehérvár 1989/1990
3. JAKUBINYI György: *Hirdesd az Igét!*, Budapest 2005 vagy Gyulafehérvár 1997
4. R. E. BROWN – J. A. FITZMYER – R. E. MURPHY: *Jeromos Bibliakommentár I-III.*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest 2003
5. BENYIK György: *Az Újszövetségi Szentírás keletkezés- és kutatástörténete*, JATEPress, h. n. 1995
6. BENYIK György (összeállította): *Ismered a Szentírást?* Szeged 1993
7. OLÁH Zoltán: *Pentateuchus, Próféták, Bölcsességi irodalom* (főiskolai jegyzetek)

A Dogmatika témái:

1. Szentháromság, 2. Jézus Krisztus, 3. Szűz Mária, 4. Oltáriszentség 5. Egyház, 6. Végső kérdések, 7. A pápai primátus, 8. Ökumenizmus.

Könyvészet

1. BEINERT, Wolfgang: *A katolikus dogmatika lexikonja*, Vigilia Kiadó, Budapest 2004
2. ELŐD István: *Katolikus dogmatika*. SzIT, Budapest 1983
3. KASPER, Walter: *Jézus a Krisztus*, Vigilia Kiadó, Budapest 1996
4. SCHNEIDER, Theodor: *A dogmatika kézikönyve*, Vigilia Kiadó, Budapest 1996
5. SZÉKELY Dénes, *Jézus Krisztus az Úr*, Egyetemi Kiadó, Kolozsvár 2009

Az Erkölcsteológia témái:

1. A lelkiismeret és a törvény, 2. A bűn és az erények, 3. Az emberi társadalom az erkölcsteológia fényében, 4. Az élet morálteológiai vonatkozásai, 5. A nemiséggel és házassággal kapcsolatos erkölcsi kérdések.

Könyvészet:

HOLLÓ László: *Isten csodálatos üdvösségtéológiája*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár 2007

HÖFFNER, Joseph, *Keresztény társadalmi tanítás*, SzIT, Budapest 2002

LUCAS, Lucas Ramón: *A bioetikáról mindenkinek*, Új Ember kiadó, Budapest 2007

WEBER, Helmuth: *Általános erkölcsteológia*. SzIT, Budapest 2001

WEBER, Helmuth: *Speciális erkölcsteológia*. SzIT, Budapest 2001

Az Egyházjog témái:

1. A világi krisztushívők jogai és kötelességei (224–231. kk.), 2. A klerikusok jogai és kötelességei (273–289. kk.), 3. A házasság lekipásztori előkészítése (1063–1072. kk.), 4. A házassági akadályok (1076–1082. kk.), 5. A vegyes házasságok (1124–1129. kk.), 6. Az Apostoli Szentszéknek fenntartott büntetések, 7. A keresetlevél, és ezzel kapcsolatos plébánosi teendők, 8. Perrendtartás.

Könyvészet:

ERDŐ Péter: *Egyházjog*. SzIT. Budapest 1991

Az egyházi törvénykönyv. SzIT. Budapest 1985

A Liturgia témái:

1. A szentmise liturgiája, 2. Az egyházi év, 3. Nagyhét liturgiája, 4. A temetés szertartása, 5. A keresztelés, esketés és a bérmálás liturgiája, 6. Zene és liturgia

Könyvészet:

BERGER, Rupert: *Lelkipásztori liturgikus lexikon*. Vigilia Kiadó. Budapest 2008

KUNZLER, Michael: *Az egyház liturgiája*. Agapé Kiadó. Szeged 2005

RATZINGER, Joseph: *A liturgia szelleme*. Szent István Társulat. Budapest 2002

VÁRNAGY Antal: *Liturgia*. Lámpás Kiadó. Abaliget 1993

A Pasztorális témái:

1. A kor- és nem-szerinti pasztoráció, 2. A szentségek alanya, 3. A keresztség szentsége, és a keresztelési oktatás, 4. A bérmlás szentségének kiszolgáltatói és felvevői, 4. A bűnbánó cselekményei, és gyóntatási joghatóság, 5. A betegek és haldoklók pasztorálása, 6. Stipendiumok, misealapítványok, házassági ügyiratok, pályázatok készítése, 7. Anyakönyvek, 8. Pénzügyvitel, 9. Az egyháztanács megszervezése.

Könyvészet:

ÁGOSTON Ferenc: *Pasztorális I–II. (jegyzet)*. Gyulafehérvár 1993

BOURGEOIS, Daniel: *Az egyház pasztorációja*. Szeged 1999

TOMKA Ferenc: *Lelkipásztori szentségtan*. Budapest 2002

TOMKA Ferenc: *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangelizáció.”* Budapest 2006

A Katekétika témái:

1. A hitoktatás folyamata, 2. A hitoktatás módszerei, 3. Az elsőáldozásra való felkészítés 4. A serdülőkorúak katekézise, és a bérmlási felkészítés, 6. A Katekizmus beosztása.

Könyvészet

A Katolikus Egyház Katekizmus. Budapest 1994

A Katekézis Általános Direktóriuma. Budapest 1998

MARTON József: *Katekétika*. Kolozsvár 1998

A Katolikus Egyház Katekizmusának kompendiuma, Budapest 2006

II. Melléklet (REFERÁLÁSOK)

(Alábbi szempontok alapján készíti el a jegyzőkönyvet a helyszínen ellenőrzést végző megbízott pap)

A HITOKTATÁSI REFERENS JELENTÉSÉNEK SZEMPONTJAI

1. Az iskolai hitoktatás a jóváhagyott tantervet követi-e?
2. Milyen csoportban történik a plébániai hitoktatás? Kik vesznek részt az egyes csoportok óráin? Megfelel-e a csoportok beosztása?
3. Milyen hittananyagot tanulnak az egyes plébániai csoportok?
4. Van-e hitoktatónak a főegyházmege részéről megbízása; tanmenete, haladási naplója, jelenléti íve és lecketervei?
5. A gyerekeknek van-e hittanfűzetük? Mit tartalmaz?
6. Hogyan oldják meg a gyerekek énekoktatását (főleg a plébániai csoportokon belül)?
7. Hogyan foglalkoznak a minisztrásokkal, felolvasókkal?
8. Milyen arányszámban járnak a gyerekek szentmisére?
9. Milyen arányszámban járnak az iskolai és a plébániai hittanórákra? Hiányzások okai?
10. A lelkipásztoroknak – hitoktatóknak milyen a kapcsolata a gyerekekkel, a fiatalokkal, a szülőkkel? Van-e családlátogatás?
11. Milyen rendszerességgel tart a szülőkkel megbeszéléseket?
12. Hogyan történik az elsőáldozási és bérmálási előkészítés?
13. A felnőttek katekizálását hogyan próbálják megoldani?
14. Hány alkalommal, és milyen témákról tart jegyesoktatást?
15. Hányszor van keresztelési oktatás? Milyen témákkal?
16. Van-e hittanterem? Milyen a felszerelése? Milyenek a hitoktatási segédeszközök?
17. Részletesebb beszámoló – módszertani kiértékelő – a magtartott órákról?
18. Egyéb, észrevételek és jellemzések...

AZ IGEHIRDETÉS

1. Hogyan szokott a prédikációra felkészülni (leírja-e)?
2. Szokott-e tartani a szentmise előtt rövid bevezetőt?
3. Az olvasmányok felolvasását arra alkalmas lektorok végzik-e?
4. Megvan-e az olvasmányok utáni zsoltározás és Alleluja-éneklés gyakorlata?
5. Megvannak-e öt évre visszamenőleg a leírt prédikációi?
6. Az ellenőrzéskor elmondott homília milyen felépítésű volt?
7. A hirdetés: megfelelő helyen van-e? Mit tartalmaz? Van-e hirdetési fűzete?
8. A templom bejáratánál alkalmaz-e plakát-hirdetést és oktatást? Van-e egyházközségi értesítő?
9. Milyen a keresztelés, esketés, temetés alkalmával elmondott beszédei?
10. Egyéb észrevételek...

LELKIPÁSZTORI – LITURGIKUS TÉNYKEDÉS

1. A szentmise végzésének módja megfelel-e a liturgikus kívánalmaknak?
2. A szentségek kiszolgáltatása (főleg esketés) szentmise keretébe történik-e?
3. Hogyan nyújt lehetőséget a bűnbánat szentségeknek kiszolgáltatása? Mikor tart bűnbánati órákat?
4. Tart-e felnőtteknek hittanórát, bibliaórát?
5. Betegek, öregek látogatását hogyan szervezi meg? Első pénteki, hónap első vasárnapi szentségimádásokat hogyan végzik?
6. Milyen ájtatosságokat végeznek (szombati, májusi, októberi, Jézus Szíve,, stb.)? Családi ájtatosságok léteznek-e?
7. Családlátogatást mikor és milyen gyakran végez?
8. Van-e a családokról nyilvántartás (kartoték)?
9. Van-e lelkipasztorációs terve? Eddig mit valósított meg belőle?
10. Az istentiszteletnek rendje ki van-e függesztve? Hogyan tartja be?
11. Más észrevételek...